

CARTA DEL PAISATGE DEL PRIORAT

ACTE DE SIGNATURA DEL DOCUMENT DE CONSENS PACTE PEL PAISATGE DEL PRIORAT¹

ALBERT CORTINA RAMOS

Advocat i urbanista
Director de l'Estudi DTUM
Urbanisme 3.0 – Territori - Paisatge intel·ligent
www.estuidtum.com

Honorable Sr. Conseller de Territori i Sostenibilitat, Il·lm. Sr. President del Consell Comarcal del Priorat, Il·lm. Sr. President de la Diputació de Tarragona, Il·lm. Sr. Delegat del Govern de la Generalitat a Tarragona, Il·lm. Alcalde de Falset; Sr. Director de l'Observatori del Paisatge, Il·lms. Srs/res. alcaldes/ses de la comarca, Srs/res. consellers/res comarcals, Srs/res. representants de les altres administracions i organismes públics, consorcis i patronats, Srs. Presidents dels Consells reguladors de la DOQ Priorat, de la DO Montsant i de la DO protegida Siurana, Srs/res. representants dels col·legis professionals, Srs/res. representants de les diferents entitats, associacions, cellers i empreses impulsores o adherides a la Carta del Paisatge del Priorat, bon dia a tothom.

I tu, què pots fer pel paisatge del Priorat?

Aquesta pregunta podríem dir que resumeix, en forma de lema, l'esperit del procés de mediació i concertació territorial, de pacte voluntari i d'incentiu a la responsabilitat individual i col·lectiva que ha inspirat, en tot moment, el procés d'elaboració de la Carta del Paisatge del Priorat.

Adaptant la famosa frase de John Fitzgerald Kennedy en el discurs inaugural de la seva presidència l'any 1961 podríem dir que hem intentat traslladar als agents del territori i als ciutadans del Priorat la següent reflexió:

“No preguntis només el que l'Administració pública o d'altres agents del territori poden fer pels paisatges de la comarca, preguntat el que tu pots fer pel paisatge del Priorat”

Creiem que cada ciutadà, que la societat civil organitzada, en col·laboració lleial amb els agents institucionals i administracions públiques, poden fer canviar realment el destí d'un territori. Si en comptes d'adoptar una actitud passiva o victimista, de queixa permanent, d'espera a què siguin els altres els que resolguin els problemes del territori, prenem la determinació, a nivell individual i col·lectiu, de dinamitzar els valors del paisatge, llavors, estarem en condicions de promoure i impulsar una carta del paisatge, i de signar el seu document de consens, com ho faran en aquest acte els agents més actius i innovadors del Priorat.

¹ Intervenció d'Albert Cortina en l'acte de signatura del Document de consens de la Carta del paisatge del Priorat, celebrat al Castell de Falset el 4 d'octubre de 2012, promogut i organitzat pel Consell Comarcal del Priorat.

Volem manifestar, no obstant, que amb la signatura de la Carta del paisatge del Priorat, el procés no s'atura, sinó que continua, ja que el pacte a favor del paisatge consensuat i signat té vocació de ser un "full de ruta" que vagi concretant i articulant, sota un relat coherent, les accions que els agents del territori ja estiguin fent a favor del paisatge, o aquelles que es volen encetar a curt, mitjà i llarg termini, d'acord amb el Programa de gestió de la Carta del paisatge del Priorat.

Tenen utilitat real avui les cartes del paisatge?

Segur que hi ha gent que pensa que actualment existeixen altres prioritats més importants que el paisatge, quan la crisi econòmica ens colpeix i ens tenalla. No obstant això, crec que no es pot assegurar un creixement econòmicament sostingut en un determinat territori o fins i tot en el conjunt del país, si no és en condicions almenys de manteniment del capital paisatgístic entès com el conjunt de béns i serveis (i la seva qualitat) proporcionats pel paisatge. Crec que la seva disminució hauria de ser oportunament comptabilitzada i inclosa en el balanç de l'activitat econòmica i social de la comarca i del conjunt del país.

Actualment la carta del paisatge és un dels instruments més idonis entre els previstos per la Llei 8/2005 de protecció, gestió i ordenació del paisatge, per tal de forjar consensos i acords voluntaris entre agents institucionals, socials i econòmics per la valorització i dinamització d'un determinat paisatge. Mitjançant l'establiment d'objectius de qualitat paisatgística, acords sobre les estratègies d'intervenció i compromisos per executar les actuacions fixades en el document de consens, es pot dur a terme una gestió dinàmica i responsable del paisatge.

La Carta del paisatge del Priorat serà útil si no la percebem com una simple declaració testimonial de principis, sinó que s'ha d'entendre com un document de caràcter públic i de compromís a favor del paisatge, en què les parts signants es responsabilitzen davant la societat a formar part d'un projecte col·lectiu, a treballar en conseqüència per assolir els compromisos signats i a desenvolupar les mesures i accions territorials, urbanístiques, agràries, de potenciació del patrimoni natural i cultural, de turisme sostenible, de custòdia del territori i de desenvolupament local, amb l'objectiu principal de dinamitzar els valors del lloc.

Una carta del paisatge és un instrument que aporta solucions específiques per un paisatge concret sense pretendre donar solucions a tots els problemes paisatgístics del territori. En aquest sentit, es pot entendre la Carta del paisatge com una eina per teixir complicitats i consens al voltant dels temes que es detecten com a fonamentals per valoritzar el paisatge del Priorat.

Volem que la Carta del paisatge del Priorat sigui un procés que continuï més enllà de la seva signatura?

Amb les premisses exposades anteriorment, aquesta Carta del paisatge ha estat promoguda i liderada pel Consell Comarcal del Priorat, fortament motivat per la voluntat d'impulsar la valorització dels paisatges de la comarca.

També, el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i l'Observatori del Paisatge de Catalunya, a través de la Comissió de Seguiment de la Carta, han participat activament en el procés d'elaboració d'aquest instrument de concertació, garantint-ne la coherència amb els objectius de la Llei de Paisatge, els Catàlegs i les Directrius de paisatge i assessorant l'equip redactor i la resta d'agents implicats al llarg de tot el procés.

L'Oficina de Participació Ciutadana de la Generalitat de Catalunya ha donat suport al projecte per tal de promoure'n la màxima difusió i participació dels ciutadans del Priorat.

Finalment, la consultora Limonium, Societat d'Actuacions Ambientals, S.L.U. dirigida pel Sr. Eduardo Soler (a qui excuso per no haver-li estat possible assistir avui a aquest acte) i representada en aquest acte pel Sr. Sebastiano Alba, i el meu despatx professional, l'Estudi DTUM, hem conformat, des de la nostra contractació a finals de l'any 2010, l'equip redactor de la Carta del paisatge del Priorat que ara s'ha de signar. En una primera fase vàrem actualitzar els treballs previs d'informació realitzats durant el període 2004-2010 per l'Enginyeria Agro-3. Posteriorment, vàrem anar elaborant tots els estudis especialitzats requerits per la legislació vigent i ens vàrem encarregar de dinamitzar, conjuntament amb la gerència i serveis tècnics del Consell Comarcal, els debats amb els agents del territori mitjançant les diverses taules de concertació. Aquestes taules s'han anat convocant al llarg de les diferents etapes d'elaboració dels documents (redacció de la diagnosi de les tendències del paisatge, definició dels objectius de qualitat paisatgística i elaboració del programa de gestió), propiciant un intens procés d'implicació ciutadana i de mediació territorial que ha permès, finalment, signar avui la Carta del paisatge del Priorat, entre d'altres, per les tres administracions públiques promotores d'aquest document: el Consell Comarcal del Priorat, el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Avui també signen la Carta del Paisatge del Priorat, els vint-i-vuit agents impulsors d'aquest procés, és a dir, dinou ajuntaments de la comarca, la Diputació de Tarragona, el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, el Parc Natural de la Serra de Montsant, el Consorci de la Serra de Llaberia, els consells reguladors de la DOQ Priorat, DO Montsant i DO Protegida Siurana, així com la PIMEC-Priorat i l'Associació Prioritat, entitat promotora de la candidatura del Priorat per a la declaració de paisatge cultural agrari, patrimoni mundial de la UNESCO.

Cadascun d'aquests agents impulsors, signaran a continuació el Pacte pel paisatge del Priorat, és a dir, el document de consens que inclou els acords i compromisos estructurants a favor de la protecció, ordenació, gestió i millora dels paisatges de la comarca. S'acompanya com a annex a aquest document una fitxa individualitzada per a cada agent impulsor, en la qual s'inclouen els altres compromisos específics i les accions que els citats agents assumeixen voluntàriament per tal d'implementar els objectius de qualitat paisatgística establerts a la Carta del paisatge del Priorat, així com les mesures i estratègies enunciatades en el seu Programa de gestió i els acords generals signats en el Pacte pel paisatge del Priorat.

També s'afegeixen al present acte públic vint-i-tres agents territorials que han signat cadascun d'ells una fitxa d'adhesió compromesa a la Carta del paisatge del Priorat. Entre aquests agents, hi trobem diverses administracions i organismes públics, entitats i associacions, cellers i empreses privades, així com el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i el Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya.

Aquestes fitxes d'adhesió compromesa són el document sintètic i individualitzat que inclou els compromisos específics i les accions que els diferents agents d'aquest grup, assumeixen voluntàriament per implementar els acords generals enunciatats en el Pacte pel paisatge del Priorat.

A més, fins avui, s'han adherit a la Carta del paisatge del Priorat, mitjançant fitxes individuals signades, seixanta-set agents més, entre els quals trobem, administracions i organismes públics, consorcis i patronats, entitats i associacions, cellers i empreses privades, mitjans de comunicació, així com el Col·legi de Geògrafs de Catalunya i el Col·legi d'Enginyers Agrònoms de Catalunya.

Aquestes fitxes són el document individualitzat d'adhesió per part d'entitats, associacions, col·lectius o particulars que no han estat agents impulsors de la Carta, ni han adoptat compromisos específics, però que han participat activament a les diverses taules de concertació i per tant, volen fer constar públicament el seu suport als objectius de qualitat paisatgística establerts a la Carta del paisatge del Priorat i als acords generals a favor del paisatge enunciatats en el Pacte pel paisatge del Priorat.

Qualsevol ciutadà, entitat, associació, celler, empresa o altres agents territorials, es podrà adherir a la Carta del paisatge del Priorat, a partir d'ara, mitjançant els mecanismes que articuli el Consell Comarcal del Priorat.

Però cal tenir molt present que el procés de la Carta del paisatge del Priorat no ha d'aturar-se ara que assolim la seva signatura. El procés ha de continuar. Amb la signatura oficial del Document de consens de la Carta del paisatge del Priorat no s'acaba la feina pels agents que l'han promoguda, l'han impulsada o s'hi han adherit, sinó que a partir d'avui aquest "full de ruta" orienta els objectius i dirigeix les estratègies cap a l'acció a favor del paisatge del Priorat.

Realment creiem que el paisatge és un actiu fonamental pel desenvolupament econòmic del Priorat?

I per què creiem que el procés iniciat per a la Carta ha de continuar? Doncs perquè el paisatge és un actiu fonamental pel desenvolupament econòmic del Priorat.

En efecte, el paisatge és un recurs de vital importància per a l'activitat econòmica de la comarca d'acord amb la seva vinculació amb els valors culturals, ecològics i ambientals en una Catalunya dins d'Europa compromesa amb aquests valors, on la protecció, ordenació i gestió del paisatge són activitats que contribueixen a la creació d'ocupació, qualitat de vida i benestar material i espiritual per a les persones.

I és que les actuals dinàmiques territorials ens permeten veure amb més claredat la importància del paisatge com un actiu econòmic i com un recurs patrimonial d'enorme valor per a la competitivitat dels territoris, els pobles i de les ciutats de la comarca.

El paisatge és innovació. En efecte, les noves tecnologies d'R+D poden identificar oportunitats i potencialitats de gran valor econòmic entorn del paisatge encara per explorar. És el que podríem anomenar paisatges intel·ligents.

Sembla, doncs, evident que el paisatge genera riquesa i valor econòmic. Fomentar polítiques intel·ligents en què les forces del mercat siguin aliades i no destructores del paisatge és una bona estratègia de gestió ètica i responsable del territori.

En pocs anys, aquells territoris i ciutats que hagin estat capaços de preservar i integrar singularitats derivades dels valors ambientals, culturals i paisatgístics tindran més avantatge competitiu i econòmic sobre aquells que no ho hagin fet.

Com sabem, el paisatge configura el caràcter d'un territori. És per això que aquells paisatges que sàpiguen conciliar els valors locals i les tensions i oportunitats de la globalització, impulsaran espais competitiu on el desenvolupament local i regional, les modernes infraestructures de mobilitat, energies renovables i telecomunicacions, els assentaments urbans, espais agraris i d'activitat econòmica i la preservació de l'entorn natural, conjuntament amb la seva identitat cultural, es conciliaran de manera harmoniosa creant nous paisatges de qualitat.

No obstant això, constatem que el paisatge de qualitat és un bé escàs, un actiu cada cop més preuat ja que s'està convertint en un factor clau pel desenvolupament econòmic d'una ciutat, d'un municipi, d'una regió o fins i tot del conjunt d'un país. Per això creiem que cal invertir en paisatge.

Reitero que el paisatge és un factor estratègic de primer ordre. La rendibilitat apareix clarament en la demanda turística i immobiliària de segments cada vegada més amplis de les nostres societats avançades basades en el coneixement i vinculades a les noves tecnologies i a la gestió intel·ligent del territori. La creativitat i la innovació estan unides, doncs, al

paisatge i a la identitat cultural del territori i de la ciutat, d'aquesta manera, el paisatge ja no s'entén únicament com una qüestió estètica, sinó com un element de gran importància pel desenvolupament urbà i territorial, la gestió de la qual ha de respondre a comportaments ètics.

Cal tenir en compte que el paisatge és percebut pels ciutadans i pels agents econòmics. En les polítiques de millora i activació del capital paisatgístic és important detectar la percepció dels ciutadans i també la de les empreses sobre els valors del paisatge on viuen o ubiquen la seva activitat econòmica.

En aquests moments, en què estem sumits en una profundíssima crisi econòmica, és fonamental mantenir i promoure polítiques que permetin millorar el recurs paisatgístic, ja que és un valor intangible molt important que ens fa guanyar en qualitat de vida, en benestar individual i col·lectiu, en competitivitat econòmica i en identitat cultural.

L'augment i millora de la qualitat dels paisatges és essencial per conservar l'atractiu turístic d'un determinat destí o per captar inversions i decidir sobre la ubicació d'activitats econòmiques d'alt nivell o perquè els ciutadans identifiquin un entorn residencial amb el benestar i la qualitat de vida.

No obstant això, cal tenir en compte que el patrimoni paisatgístic també es devalua, com ho fa el patrimoni econòmic o financer. L'obsolescència paisatgística de determinats models de creixement, la manca de gestió o la desinversió per part del sector privat o públic provoca la disminució del patrimoni paisatgístic d'un determinat poble, ciutat o territori i finalment la seva depredació o banalització en el mercat globalitzat.

Els actius paisatgístics, és a dir, aquells béns i serveis que el paisatge ens proporciona, són considerats per la societat com un recurs o patrimoni de gran valor. Malgrat això, no sempre s'acostumen a tenir en compte en els processos de presa de decisions a causa de la dificultat d'aplicar els mètodes de valoració necessaris, cosa que converteix la valoració econòmica dels actius paisatgístics en una tasca tan ineludible com complexa.

I és que el capital paisatgístic també pot desaparèixer, la degradació de la seva qualitat del capital paisatgístic i la desaparició total o parcial de determinats paisatges, suposa un cost a la societat que els perd, tant per l'esforç econòmic afegit que cal fer per pal·liar els efectes de la degradació ambiental del paisatge, com la incidència sobre la qualitat de vida de les persones, o la qualitat del patrimoni construït, així com per la pròpia disminució de qualitat del capital paisatgístic que comporta una pèrdua de benestar individual i col·lectiu.

La valoració econòmica dels recursos paisatgístics suposa un augment del coneixement de la realitat, al qual cal acostar-se. Aquest coneixement és fonamental per prendre decisions i definir prioritats públiques en condicions de responsabilitat. Una realitat complexa, com és el paisatge, exigeix un tractament complex.

Per tot això, creiem que la gestió ètica i responsable del paisatge és un deure moral i social que han d'assumir els actors que intervenen en el territori i en el nostre hàbitat humà. Els avenços de la recerca i del coneixement són al paisatge noves formes de materialitzar recursos, béns i serveis fins ara no utilitzats o infrautilitzats. En aquest sentit, de la mateixa manera que la transmissió del coneixement, del patrimoni cultural o la riquesa de la societat actual a la futura, constitueix un deure social, també ho és transferir el capital paisatgístic a les generacions futures, en òptimes condicions de conservació i, si és possible, millorat. És per aquest motiu que resulta imprescindible aproximar-se a la determinació del valor econòmic del capital paisatgístic existent al Priorat per valoritzar-lo i augmentar-lo en la mesura de les nostres possibilitats.

Com volem que siguin els paisatges del Priorat?

Per tal de desenvolupar aquests principis del nou paradigma territorial, els signants del Document de consens de la Carta del paisatge del Priorat, juntament amb una àmplia representació dels agents socials, culturals i econòmics de la comarca, varen acordar, mitjançant un procés de mediació realitzat a través de diverses taules de concertació, els **objectius de qualitat paisatgística** per als paisatges del Priorat, compromentent-se a dinamitzar els paisatges de la comarca a partir de les aspiracions de la població que manifesta i determina d'aquesta forma com vol que siguin els seus paisatges:

Exposaré a continuació els onze objectius acordats:

1. **Respecte als nuclis urbans i els seus entorns**

Formular recomanacions pel que fa a la rehabilitació de nuclis històrics, el desenvolupament de nous àmbits residencials, els creixements urbanístics racionals i la integració paisatgística de les activitats en el sòl no urbanitzable amb la finalitat de ser incorporats en els nous planejaments urbanístics i a les modificacions o revisions dels ja existents, tenint sempre en compte el respecte a la configuració compacta i la qualitat arquitectònica tradicional dels nuclis urbans del Priorat i sense comprometre els espais agrícoles circumdants.

2. **Respecte al patrimoni arquitectònic**

Incentivar projectes nous per l'embelliment dels nuclis i la sostenibilitat dels edificis fomentant el patrimoni arquitectònic i la seva valorització.

3. **Respecte a la xarxa de comunicacions**

Preservar, recuperar i mantenir els camins, els senders, les pistes i les carrerades, com a xarxa estructural del territori de la comarca i com a potencials itineraris de paisatge, procurant que el manteniment necessari i millora de la xarxa de carreteres es realitzi racionalment, sense estructures ni ampliacions innecessàries, respectant l'orografia de la comarca, els traçats tradicionals i els elements associats, intervenint en aquells punts conflictius i d'acord amb les necessitats reals de trànsit.

4. **Respecte als accessos als pobles**

Mantenir el caràcter i la nitidesa dels accessos als nuclis urbans i rurals sense afegir elements artificiosos i minimitzar els impactes dels elements necessaris.

5. **Respecte als fons escènics**

Preservar uns fons escènics de qualitat que mantinguin els referents visuals i identitaris de la comarca del Priorat i del seu entorn (comarques veïnes).

6. **Respecte a les activitats econòmiques i infraestructures de serveis**

Planificar les activitats econòmiques i les infraestructures de serveis en espais en què es minimitzi el seu impacte paisatgístic, tant pel que fa a la ubicació com a la dimensió.

7. **Respecte a l'activitat agrària**

Potenciar l'activitat agrícola tradicional com a element fonamental per a la conservació i gestió del paisatge introduint les millores, d'innovació, recerca i desenvolupament necessari per garantir la subsistència econòmica dels pagesos i ramaders i promoure els productes de qualitat com a element distintiu del territori.

8. Respecte als espais fluvials

Conservar i gestionar els paisatges fluvials d'acord amb la seva dinàmica en relació al funcionament i accessibilitat, de manera equilibrada entre la conservació i les activitats econòmiques.

9. Respecte als boscos i als incendis forestals

Preservar els boscos i gestionar preventiva i efectivament els incendis forestals a escala comarcal.

10. Respecte a la conscienciació paisatgística i l'ensenyament

Assolir un adequat coneixement de la Carta del paisatge del Priorat entre tota la població i els actors relacionats amb la seva implantació i execució i promocionar els valors del paisatge entre els escolars de la comarca.

11. Respecte als coneixements, valoracions i aportacions intangibles que afecten el paisatge, que el tenen com a referència o el contemplen

Potenciar els aspectes intangibles del paisatge i els seus valors immaterials.

Provocar i potenciar la diversificació de mirades sobre el territori. Nous punts de vista sobre el paisatge, que el contemplin, l'estudin, l'analitzin i en generin discursos propis, i també que en valorin nous procediments, noves maneres de relacionar-s'hi i, si s'escau, d'intervenir-hi, d'utilitzar-lo o de restituir-lo.

Que es tinguin en compte aspectes vinculats a la història, a la ciència, a la tècnica, a la innovació, a l'art i a la creativitat; nous coneixements, nous discursos, nous plantejaments, noves creacions i noves experiències al voltant seu i del seu potencial.

Assumim compromisos a favor del paisatge?

Un cop definits els objectius de qualitat paisatgística i com a resultat d'un segon procés de concertació i mediació territorial dut a terme al llarg de tots aquests darrers mesos, els agents impulsors de la Carta del paisatge del Priorat, amb la signatura del Pacte pel paisatge del Priorat, assumeixen els següents tretze compromisos estructurants.

En primer lloc, els agents impulsors de la Carta del paisatge del Priorat es comprometen a constituir la **Comissió de seguiment del paisatge del Priorat** i a nomenar els agents públics i privats que en formaran part. Aquesta Comissió hauria de ser un instrument de participació de les administracions públiques conjuntament amb els agents socials, culturals i econòmics de la comarca per dinamitzar el debat, mitjançar entre els diferents interessos existents sobre el territori i que afectin la seva dimensió paisatgística, així com fer propostes i dur a terme el seguiment de les polítiques i actuacions sobre el paisatge al Priorat.

En segon lloc, i com a conseqüència de l'anterior compromís, es crearà una comissió tècnica comarcal del paisatge de suport a l'anterior comissió de seguiment.

En tercer lloc, els agents impulsors es comprometen a definir les directrius per delimitar unes Zones d'Espècial Dinamització del Paisatge (ZEDP) com a espais on es podran desenvolupar de forma prioritària aquells projectes pilot que es detectin i executar aquells altres projectes que serveixin per exemplificar els objectius de la Carta del paisatge del Priorat.

En quart lloc, els agents impulsors es comprometen a constituir un fons per a la conservació i gestió del paisatge del Priorat, mitjançant la recerca de patrocinis i acords de mecenatge a favor del paisatge. Aquest fons anirà destinat a l'execució dels projectes pilot anteriorment comentats.

En cinquè lloc, es promourà la signatura de convenis de gestió del paisatge per tal de concertar acords concrets entre alguns dels agents públics i privats que hagin signat la Carta o hagin fet l'adhesió compromesa per tal de desenvolupar projectes i/o accions específiques derivades dels compromisos assolits.

En sisè lloc, els agents impulsors es comprometen a atorgar un distintiu de qualitat paisatgística (QP) de forma selectiva a aquelles accions que siguin emblemàtiques en la consecució dels objectius de qualitat paisatgística fixats a la Carta del paisatge del Priorat.

En setè lloc caldrà elaborar unes directrius o recomanacions de paisatge comarcals. Els impulsors de la Carta del paisatge del Priorat es comprometen a redactar un document harmonitzat i d'adopció voluntària per part dels ajuntaments, que estableixi els criteris i les directrius de paisatge per a diferents àmbits i elements urbans o rurals.

En vuitè lloc, els impulsors de la Carta del paisatge del Priorat es comprometen a elaborar, en base a les directrius o recomanacions anteriorment citades, una ordenança model del paisatge que pugui ser adoptada voluntàriament i aprovada per aquells ajuntaments que decideixin acollir-la al seu municipi.

En novè lloc, mitjançant la comissió tècnica del paisatge, i en la mesura de les disponibilitats pressupostàries, nomenar a un/a tècnic/a dinamitzador/a de la Carta del paisatge del Priorat.

En desè lloc, es preveu crear un premi que s'atorgaria anualment a la millor actuació o projecte a favor del paisatge del Priorat.

Un compromís que volem remarcar especialment, és el d'impulsar fermament i donar suport a la candidatura del Priorat per a la declaració de paisatge cultural agrari, patrimoni mundial- UNESCO. En efecte, els impulsors de la Carta del paisatge del Priorat es comprometen, en la mesura de les seves competències, funcions i possibilitats, a donar suport a aquesta candidatura aportant el document de consens de la Carta del paisatge del Priorat que avui signeu, harmonitzant els objectius i les accions del programa de gestió de la Carta del paisatge amb els objectius de la declaració de paisatge cultural agrari, patrimoni mundial- UNESCO, aportant a la candidatura, com un valor afegit, els resultats del procés de comunicació, participació, mediació i concertació per part dels agents impulsors signants de la Carta del paisatge del Priorat i de la resta d'agents que han participat a les diferents taules de concertació i que s'adhereixen be de forma compromesa, i a títol individual.

Per altra banda, els agents impulsors de la Carta aposten pel paisatge com a eix fonamental en tota l'estratègia de desenvolupament i de promoció turística del Priorat.

Finalment, els agents impulsors de la Carta del paisatge del Priorat es comprometen a fomentar l'elaboració de materials didàctics relacionats amb els valors dels paisatges del Priorat i a desenvolupar projectes pedagògics, incorporant aquesta matèria en els currículums educatius.

A aquest conjunt de compromisos estructurants, s'hi afegeixen un bon nombre de compromisos específics, recollits a les fitxes signades per cada agent impulsor o per aquells agents que han realitzat una adhesió compromesa a la Carta del paisatge del Priorat i que s'han fet arribar a la seu del Consell Comarcal del Priorat acompanyades de l'acord pres per l'òrgan competent de cada administració o organisme públic, associació, entitat o empresa privada.

Al Priorat apostem per una gestió ètica i responsable del paisatge?

Per acabar la meua intervenció, he de reconèixer que després d'aquests mesos de compartir amb tots vostès el procés participatiu i de concertació de la Carta del paisatge del Priorat, surto amb la convicció que cal seguir teixint les complicitats públic-privades que ja s'estan duent a terme per tal de realitzar una gestió èticament responsable dels paisatges del Priorat.

Aquesta assumpció de responsabilitats ens retorna a la pregunta que plantejava a l'inici de la meva intervenció i que ha estat lema d'aquesta Carta del paisatge del Priorat: **I tu, què pots fer pel paisatge del Priorat?**

Moltes gràcies.